

Eerste stappen naar de toekomst

De accountancy staat voor een belangrijke vernieuwing, met een herijking van de Verordening op de Beroepsprofielen. Het herijkte profiel is eind januari gepubliceerd en moet ervoor zorgen dat de accountantsopleiding en het beroep toekomstbestendig, aantrekkelijk en studeerbaar zijn.

TEKST BJÖRN REMMERSWAAL BEELD VRHL CONTENT & CREATIE

De Kwartiermakers toekomst accountancy-sector gaven de sector in 2023 de opdracht om het beroepsprofiel te herijken. Het Kernteam Herijking Beroepsprofiel ging met de aanbevelingen van de kwartiermakers aan de slag, ook gebruikmakend van het rapport *Tijd voor Heldere Keuzes* van de Expertgroep Educatie en het rapport *Stip aan de Horizon* van de NBA en de Commissie Eindtermen Accountancy (CEA). Het kernteam ging daarnaast in gesprek met een brede groep stakeholders, om zoveel mogelijk input te krijgen voor de herijking. Het herijkte beroepsprofiel, inclusief een toelichting in het rapport *In Balans met de Toekomst*, is eind januari gepubliceerd. Niet alles uit het rapport van de expertgroep wordt een op een overgenomen, onder meer omdat die adviezen op een breder vlak lagen dan de reikwijdte van de eerste fase van de herijking. Daarnaast ontstonden er, op basis van verdere consultatie en reflectie door het kernteam, nieuwe inzichten.

Twee fases

De herijking van het beroepsprofiel vindt plaats in twee fases. Fase 1 van

de herijking richt zich op het vaststellen van de kerncompetenties van accountants en het aanpassen van de opleidingen, om deze aantrekkelijker en toegankelijker te maken. Het profiel verduidelijkt het onderscheid tussen de RA- en AA-titels en verbetert doorstroommogelijkheden voor AA's die RA willen worden. Het herijkte profiel stimuleert ook het combineren van theorie en praktijk in de opleidingen. Daarnaast verankert het profiel het belang van permanente educatie (PE) in het kader van de continue professionele ontwikkeling. Fase 2 maakt ook geregistreerde specialisaties mogelijk, waardoor het accountantsregister fundamenteel zal veranderen en er een onderscheid ontstaat tussen opleidings- en beroepstitels. Kernteam-voorzitter Peter Eimers geeft aan dat het kernteam streeft naar een profiel dat "de veelzijdigheid van ons boeiende, actuele en uitdagende vakgebied weerspiegelt".

Wettelijke controle

Een van de kernwijzigingen in fase 1 betreft de differentiatie tussen de RA- en AA-titels. Het nieuwe profiel maakt een duidelijker afbakening over welke bevoegdheden en →

opleidingsroutes bij elke titel horen. Zo vervalt de mogelijkheid voor een opleiding zonder certificerende bevoegdheid voor RA's en voor AA's de opleidingsvariant met certificerende bevoegdheid voor de wettelijke controle. In plaats daarvan verbeteren de doorstroommogelijkheden voor AA's die RA willen worden. Daarnaast beoogt het nieuwe profiel meer flexibiliteit in opleidingen, door een sterkere combinatie van theorie en praktijk. Het kernteam zegt te pleiten voor een versterking van de positie van de AA in het mkb. Het verdwijnen van de certificeringsbevoegdheid voor de wettelijke controle door AA's is niet geheel onomstreden. Maar het kernteam baseert die beslissing op data waaruit blijkt dat er de afgelopen tien jaar minder dan tien afgestudeerden vanuit AA Assurance kwamen. Slechts enkele studenten kiezen jaarlijks deze route. "Wij zien mogelijkheden om de doorstroom naar de RA-opleiding voor afgestudeerde AA's te stroomlijnen. Daarmee faciliteren we AA's die certificeringsbevoegd willen worden na hun opleiding tot AA", aldus het kernteam. Het MKB Platform pleitte onlangs voor een algemene certificeringsbevoegdheid voor alle AA's. Maar volgens het kernteam leidt het opleiden van alle AA's tot wettelijk controleur tot onge-

BEROEPSPROFIEL

De verordening op de beroepsprofielen beschrijft de competenties die een accountant nodig heeft voor de uitoefening van het beroep, de werkvelden waarin accountants actief zijn, de kenmerkende werkzaamheden van accountants en welke opleiding nodig is om de accountantstitel te verkrijgen.

Omdat de samenleving continu verandert, is het noodzakelijk dat het profiel van tijd tot tijd wordt aangepast.

Volgens het Kernteam Herijking Beroepsprofiel, dat de opdracht kreeg om de herijking uit te voeren, is de verordening een van de minst bekende verordeningen. "Maar het is wel een belangrijke. Het bepaalt wat een accountant moet kunnen, hoe de opleiding eruitziet en wat continue professionele ontwikkeling inhoudt. Op basis van het profiel maakt de Commissie Eindtermen Accountancy (CEA) de eindtermen voor de opleiding. Het is dus een verordening die directe invloed heeft op veel aspecten van ons beroep", aldus Peter Eimers, voorzitter van het kernteam.

Het herijkte profiel stimuleert ook het combineren van theorie en praktijk in de opleidingen.

wenste effecten op de aantrekkelijkheid en uitvoerbaarheid van de opleiding tot AA. "Bevoegdheid voor de wettelijke controle voor alle AA's verkleint de potentiële instroom bij de opleidingen. De markt (her)positioneert zichzelf al, met clustering van controles binnen een kantoor of in samenwerking met andere kantoren. Met dit voorstel van het MKB Platform kunnen we niet voldoen aan de opdracht om de opleiding aantrekkelijker en studeerbaarder te maken, want dan krijg je juist studenten in de samenstelmarkt die afzien van accountant worden, omdat er een verplichting voor verzwaring van studie en stage is voor de certificerende rol. Dit terwijl ze dikwijls niet in een omgeving werken waar wettelijke controles worden uitgevoerd", aldus Eimers. Volgens de kernteam-voorzitter zijn er ook veel ondernemingen die geen behoefte hebben aan assurance, maar wel aan de dienstverlening door een accountant. "Deze groep zou dan minder goed kunnen worden bediend."

Positionering

Het kernteam zegt niet uit het oog te verliezen dat accountants werkzaam in het mkb zich goed willen profileren ten opzichte van administratiekantoren, maar ziet bevoegdheid voor de wettelijke controle niet als middel daarvoor. Voor veel bedrijven in het mkb zijn AA's al onmisbaar, zoals bij het voorbereiden van financieringsaanvragen, subsidieaanvragen en het geven van bedrijfsadvies. Daarom wil het kernteam de profilering op andere manieren verbeteren, onder meer door in samenwerking met de overheid en banken in accountantsprotocollen en leningconvenanten te borgen dat AA's assurance mogen verstrekken bij onder meer subsidies en leningen. "Dat een AA op dit moment geheel geen assurance zou mogen verstrekken, is een misverstand. Er is meer mogelijk dan weleens wordt gedacht. Er is behoefte aan een verduidelijking welke assurance-dienstverlening, anders dan wettelijke controle, door AA's wél mag worden uitgevoerd. Het kan zijn dat dit van invloed is op de inhoud van het curriculum en de praktijkstage", stelt Eimers.

Specialisaties

In fase 2 wordt een fundamentele wijziging in de beroepsstructuur voorgesteld: een onderscheid tussen opleidingstitel en beroepstitel. Dit betekent dat RA en AA als opleidingstitels behouden blijven, terwijl accountants zich na hun opleiding kunnen specialiseren, bijvoorbeeld als financial auditor of ESG-auditor. Specialisaties worden gekoppeld aan

eisen voor praktijkervaring en permanente educatie. Het idee is geïnspireerd op de medische sector, waar 'arts' een opleidingstitel is en specialisaties zoals cardioloog of huisarts aanvullend zijn. "Accountants moeten gedurende hun loopbaan de mogelijkheid hebben om zich te ontwikkelen in verschillende richtingen", zegt Eimers. Door deze flexibiliteit kunnen accountants zich volgens het kernteam ook beter positioneren in een veranderende markt. Dat betekent dat accountants straks aan bepaalde eisen zullen moeten voldoen om hun specialisatie te behouden. Eimers: "In de huidige voorstellen voor fase 2 staat dat een accountant met een specialisatie die moet onderhouden, met een minimum-aantal 'vlieguren' en bijbehorende PE-eisen. Wordt daar gedurende een bepaalde periode niet aan voldaan, bijvoorbeeld als een accountant inmiddels werkt als accountant in business, dan vervalt uiteindelijk de specialisatie."

Het kernteam kijkt hiermee af van het rapport van de Expertgroep Educatie, waarin *register-auditor* (RA) en *accountant adviseur* (AA) de beroepstitels zijn, die je kwijtraakt als je niet meer in dat werkveld werkzaam bent. Het kernteam heeft nader overlegd met stakeholders en komt tot een andere conclusie. "In ons voorstel raak je de opleidingstitel RA of AA niet kwijt. Accountants zijn in de breedte relevant voor de maatschappij en zij wisselen in

CONSULTATIE EN BESLUITVORMING

Vanaf de publicatie van *In Balans met de Toekomst* konden leden digitaal reageren op de documenten. Kort na publicatie startte het kernteam Herijking Beroepsprofiel bovendien met een *roadshow*, waarbij leden van het kernteam tijdens landelijke bijeenkomsten in gesprek gingen met een zo breed mogelijke groep stakeholders.

Tijdens discussiebijeenkomsten en afdelingsbijeenkomsten waren de reacties overwegend positief: een afgewogen document, met oog voor de verschillende rollen van accountants. Accountants werkzaam in het mkb waren vooral benieuwd naar de ruimte voor AA's bij het verrichten van controlewerkzaamheden. Accountants in business stelden veel vragen over de behoefte aan specialisaties in de toekomst. Het kernteam gaat de ontvangen feedback analyseren en publiceert medio april een nieuwe versie van het beroepsprofiel. Daarna wordt de verordening ter goedkeuring voorgelegd aan het NBA-bestuur, waarna leden nog vier weken de tijd hebben om amendementen in te dienen. Op 2 juni wordt de definitieve versie gepubliceerd en op 16 juni 2025 ter stemming gebracht op de ledenvergadering van de NBA.

hun loopbaan vaak van werkvelden, waar wel of geen specialisatie van toepassing is. Het kwijtraakt van de alom bekende titels RA en AA past daar niet bij", aldus Eimers.

Leven lang leren

Een ander nieuw element in het herijkte profiel is de nadruk op continue professionele ontwikkeling. De samen-

leving en technologie veranderen razendsnel en accountants moeten zich blijven bijscholen om relevant te blijven. Dit aspect wordt als een kernwaarde in het profiel opgenomen. "Een leven lang leren geeft accountants een professionele toekomst, waarin er altijd uitdaging en groei mogelijk is", benadrukt Eimers.

Met de herijking van het beroepsprofiel zet de accountancysector volgens het kernteam een belangrijke stap richting de toekomst. "De veranderingen in de opleidingen, de duidelijkere positionering van de AA en de introductie van specialisaties zorgen voor een professioneler en toekomstbestendiger beroep", stelt Eimers. "De kern van deze herijking is het beroep aantrekkelijk, studeerbaar en toekomstbestendig maken. Door de feedback van accountants en stakeholders mee te nemen in de verdere ontwikkeling, wordt gewerkt aan een zo breed mogelijk gedragen en goed onderbouwd profiel." ←

